Uznesenie Európskeho výboru regiónov — Európsky rok kultúrneho dedičstva (2018)

(2017/C 088/03)

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV (VR)

— so zreteľom na návrh Európskej komisie na rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku kultúrneho dedičstva ([1]);

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

1. víta návrh Európskej komisie označiť rok 2018 za Európsky rok kultúrneho dedičstva a súhlasí s uvedenými celkovými a osobitnými cieľmi tohto roka;

2. domnieva sa, že európsky rok venovaný kultúrnemu dedičstvu je cennou príležitosťou na zvyšovanie informovanosti na miestnej úrovni o potrebe chrániť kultúrne dedičstvo a sprostredkovanie poznatkov o tomto dedičstve širšej verejnosti a prispeje k splneniu spoločných cieľov v celoeurópskom kontexte ([2]). Okrem toho európsky rok by mal podporiť výmenu osvedčených postupov pri rozvoji efektívnych systémov riadenia, ktoré by pomohli zmierniť riziká súvisiace s mestským rozvojom a transformáciou krajiny a v boji proti nelegálnym vykopávkam a nezákonnému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru;

3. žiada, aby sa použil komplexný a vizionársky prístup pri príprave európskeho roka kultúrneho dedičstva (2018), ktorý je tiež príležitosťou na opätovné potvrdenie nášho motta „Zjednotení v rozmanitosti“. VR pripomína svoj zámer podporiť Európsky rok kultúrneho dedičstva (2018). Vyhlasuje v tejto súvislosti, že je tiež pripravený prispieť k činnosti európskej riadiacej skupiny, ktorú Európska komisia navrhuje zriadiť v rámci európskeho roka 2018;

4. uznáva, že oslava a pripomienka kultúrneho dedičstva pomáha Európanom budovať porozumenie, podnecuje tvorivosť a podporuje aktívne občianstvo. Podpora kultúry a kultúrneho dedičstva je preto nevyhnutná pre posilnenie identity a demokratických hodnôt v Európe a prínos k sociálnej a hospodárskej súdržnosti. V tomto zmysle je nutné považovať chránené prírodné oblasti za súčasť kultúrneho dedičstva;

5. víta uznanie kultúry ako nástroja miestneho a regionálneho rozvoja a hodnoty inovatívnych modelov viacúrovňového riadenia a spravovania kultúrneho dedičstva. Zdôrazňuje však, že vymenovanie koordinátorov na úrovni členského štátu musí plne odrážať riadiace štruktúry každého členského štátu vrátane federálnych štruktúr alebo regiónov a miest s legislatívnymi právomocami;

6. opätovne potvrdzuje význam krajiny ako základného prvku národného a kultúrneho dedičstva s veľkým vplyvom na kultúrnu identitu občanov Európy, a preto verí, že v súlade s Európskym dohovorom o krajine a európskou stratégiou pre kultúru bude možné obohatiť celkové ciele Európskeho roka kultúrneho dedičstva (2018) začlenením silného prvku územného rozvoja v podobe regionálnych a miestnych stratégií v oblasti kultúry, ktoré by zahŕňali podporu udržateľného cestovného ruchu zameraného na kultúru;

7. očakáva, že Európsky rok kultúrneho dedičstva (2018) vytvorí stimuly na zvýšenie finančných prostriedkov dostupných v rámci programu COSME pre malé a stredné podniky pôsobiace v oblasti cestovného ruchu;

8. očakáva, že cestovný ruch, hlavne v oblasti kultúry a dedičstva, bude v roku 2018 zohrávať významnú úlohu, keďže je jedným z najrýchlejšie rastúcich hospodárskych odvetví v Európe a je hnacou silou celosvetového rastu a rozvoja, vytvára milióny pracovných miest, stimuluje vývoz a investície a mení životy ľudí;

9. zdôrazňuje význam kultúry ako jedného z prvoradých činiteľov príťažlivosti pre turistov a poukazuje na potrebu propagovať európske kultúrne a prírodné dedičstvo v našich regiónoch, mestách a na vidieku, ktoré je ukážkou našej rozmanitosti, a potrebu zabezpečiť lepšie sprístupnenie takých ťažko dostupných oblastí, ako sú vidiecke, horské alebo ostrovné oblasti;

10. pripomína cieľ novej mestskej agendy EÚ zlepšiť kvalitu života v mestách a obciach a vyvinúť novú „mestskú“ správu vecí verejných a zdôrazňuje, že partnerstvá by sa mali vytvoriť aj k ďalším témam, pri ktorých sú potrebné integrované politické prístupy, ako je zohľadňovanie kultúrneho a turistického rozmeru vo vývoji miest, nových inkluzívnych foriem účasti, inovácií a „inteligentných miest“ ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA

11. vyzdvihuje úzke prepojenie medzi kultúrnym dedičstvom a rozvojom vidieka a vyzýva vidiecke oblasti, aby vo svojich stratégiách rozvoja venovali väčšiu pozornosť kultúrnemu dedičstvu, keďže prispieva k udržiavaniu a vytváraniu pracovných miest, podpore poľnohospodárskych podnikov, ochrane kultúrnej krajiny a podpore vidieckeho umenia a remesiel;

12. opäť pripomína, že výhoda využívania EZÚS z hľadiska realizácie projektov viacúrovňového riadenia môže spočívať v tom, že sa tým ponúka možnosť zapojiť všetkých aktérov zodpovedných za riadenie daného cezhraničného alebo euroregionálneho územia ([4]) a že sa podporí spolupráca v oblasti kultúry vrátane hmatateľného a nehmatateľného kultúrneho dedičstva, čo má pozitívny vplyv na iné odvetvia, ako je cestovný ruch a priemysel;

13. pripomína svoju podporu iniciatívam Európske hlavné mesto kultúry a značka „Európske dedičstvo“, ako aj Dni európskeho dedičstva a cena Európskej únie za kultúrne dedičstvo, a zdôrazňuje, že sú potrebné silné synergie s činnosťami uskutočňovanými v rámci európskeho roka 2018;

14. konštatuje, že hoci spolufinancovanie činností na podporu európskeho roka na európskej úrovni je súčasťou existujúcich možností stanovenia priorít na ročnej alebo viacročnej báze a vzhľadom na existujúce programy, výšku dostupných finančných prostriedkov do veľkej miery určuje výber politického zamerania každého roka. To vedie k značným finančným výkyvom z roka na rok, čo môže narušiť plnenie cieľov daného roka;

15. pripomína, že v globalizovanom svete kultúra tiež môže byť rozhodujúcou pre príťažlivosť určitého miesta a jeho konkurencieschopnosť pre podniky, investorov a kreatívnych a podnikavých jednotlivcov;

16. považuje Európsky rok kultúrneho dedičstva (2018) za významný míľnik v podpore stratégie EÚ pre medzinárodné kultúrne vzťahy ([5]);

17. víta, že sa pri posudzovaní úlohy dedičstva v oblasti vonkajších vzťahov pozornosť venuje Blízkemu východu, keďže táto oblasť veľmi trpí úmyselným ničením kultúrneho bohatstva v určitých konfliktných zónach. Súhlasí s tým, že spoluprácu v oblasti kultúry treba rozvíjať aj s krajinami európskej susedskej politiky a Východného partnerstva;

18. zdôrazňuje, že má zásadný význam, aby si mladí ľudia uvedomovali, chápali a vážili si svoje dedičstvo a vnímali ho ako súčasť svojej identity. V tejto súvislosti vyzýva, aby sa pristupovalo proaktívnejšie k propagácii európskeho kultúrneho dedičstva a jeho rozmanitosti medzi mladými ľuďmi a deťmi, a preto odporúča, aby sa do učebných plánov zaradili prvky európskeho umeleckého, hudobného, divadelného a filmového vzdelávania na zlepšenie poznatkov o európskom hmotnom a nehmotnom kultúrnom dedičstve;

19. pripomína, že je dôležité osvojovať si kultúrne a tvorivé zručnosti už od útleho veku, čím sa mladej generácii umožní plne ťažiť z nových foriem prístupu ku kultúre ([6]);

20. domnieva sa, že bezbariérový prístup je veľmi dôležitý pre úspech Európskeho roka kultúrneho dedičstva (2018). Zlepšenie dostupnosti je prvou podmienkou aj vyššej miery účasti ([7]);

21. potvrdzuje, že je pripravený zapojiť sa do prípravy komplexnej komunikačnej stratégie, ako aj do organizácie príslušných konferencií, podujatí a iniciatív, a uľahčiť zapojenie občanov a zúčastnených strán;

22. želá si aktívnejšiu politiku EÚ v oblasti médií, audiovizuálnych prostriedkov a informačných technológií, ktorou by sa propagovalo kultúrne a jazykové dedičstvo Európy;

23. domnieva sa preto, že je potrebné vytvoriť európsku sieť miest svetového dedičstva, považovať ich za spoločné dedičstvo všetkých európskych občanov a prijať konkrétne opatrenia na ich zachovanie a zvýšenie povedomia o ich existencii;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC
([5]) JOIN(2016) 29 final
([6]) CDR 2391/2012 fin
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC

24. poveruje predsedu, aby toto uznesenie postúpil Európskej komisii, Európskemu parlamentu, Rade, predsedovi Európskej rady a slovenskému predsedníctvu Rady EÚ.

II. **NÁVRHY ZMIEN**

Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku kultúrneho dedičstva

Pozmeňovací návrh 1

Odôvodnenie 0

Text navrhnutý Komisiou	*Zmena navrhnutá Výborom regiónov*
	Európska únia prispieva k zachovaniu a rozvoju nedeliteľných a univerzálnych hodnôt ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity pri rešpektovaní rozmanitosti kultúr, jazykov a tradícií národov Európy, ako sa uvádza v preambule Charty základných práv Európskej únie.

Zdôvodnenie

Vyplýva zo znenia.

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 4

Text navrhnutý Komisiou	*Zmena navrhnutá Výborom regiónov*
Ako Európska komisia zdôraznila vo svojom oznámení s názvom Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy ([8]), kultúrne dedičstvo sa považuje za spoločný zdroj a spoločné vlastníctvo, ktoré zachovávame pre budúce generácie, a za starostlivosť oň sú spoločne zodpovedné všetky zainteresované strany. ([8]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 22. júla 2014 Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy, COM(2014) 477 final.	Ako Európska komisia zdôraznila vo svojom oznámení s názvom Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy ([8]), kultúrne dedičstvo sa považuje za spoločný zdroj a spoločné vlastníctvo, ktoré zachovávame pre budúce generácie, a za starostlivosť oň sú spoločne zodpovedné všetky zainteresované strany. ***Článok 36 ZFEÚ v tejto súvislosti nebráni zákazom alebo obmedzeniam dovozu, vývozu alebo tranzitu z dôvodu ochrany národných kultúrnych pokladov, ktoré majú umeleckú, historickú alebo archeologickú hodnotu.*** ([8]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 22. júla 2014 Na ceste k integrovanému prístupu ku kultúrnemu dedičstvu Európy, COM(2014) 477 final.

Zdôvodnenie

Je dôležité pripomenúť, že na tovar, ktorý je súčasťou národných kultúrnych pokladov, sa nevzťahujú predpisy EÚ týkajúce sa voľného pohybu tovaru.

Pozmeňovací návrh 3

Odôvodnenie 11

Text navrhnutý Komisiou	*Zmena navrhnutá Výborom regiónov*
Kultúrne dedičstvo môže mať veľký význam pre súdržnosť spoločenstva v čase, keď sa kultúrna rozmanitosť v európskych spoločnostiach zvyšuje. Nové participatívne a medzikultúrne prístupy k politikám kultúrneho dedičstva a vzdelávacím iniciatívam, podľa ktorých sa všetkým druhom kultúrneho dedičstva prisudzuje rovnaká dôstojnosť, majú potenciál zvýšiť dôveru, vzájomné uznanie a sociálnu súdržnosť.	Kultúrne dedičstvo môže mať veľký význam pre súdržnosť spoločenstva v čase, keď sa kultúrna rozmanitosť v európskych spoločnostiach zvyšuje. ***Pamiatky, ktoré získali značku „Európske dedičstvo“, majú silný európsky rozmer, keďže boli vybraté na základe ich úlohy v európskej histórii. Ako také sú symbolom európskych ideálov, hodnôt, histórie a integrácie a zbližujú Európsku úniu a jej občanov. Spolu s Európskymi hlavnými mestami kultúry zvyšujú u európskych občanov pocit spolupatričnosti k spoločnej kultúrnej oblasti. Treba preto hľadať komplementárnosť medzi týmito iniciatívami a Európskym rokom kultúrneho dedičstva.*** Nové participatívne a medzikultúrne prístupy k politikám kultúrneho dedičstva a vzdelávacím iniciatívam, podľa ktorých sa všetkým druhom kultúrneho dedičstva prisudzuje rovnaká dôstojnosť ***pri súčasnom rešpektovaní slobody umenia v súlade s článkom 13 Charty základných práv Európskej únie***, majú potenciál zvýšiť dôveru, vzájomné uznanie a sociálnu súdržnosť.

Zdôvodnenie

Tak značka Európske dedičstvo, ako aj Európske hlavné mestá kultúry sú dôležitými nástrojmi podpory kultúrneho dedičstva na miestnej a regionálnej úrovni a mali by byť v rozhodnutí riadne uznané. To isté platí aj pre slobodu umenia, ktorá je jadrom európskej tvorivosti.

Pozmeňovací návrh 4

Článok 2 ods. 2 písm. k)

Text navrhnutý Komisiou	*Zmena navrhnutá Výborom regiónov*
podporovať synergie medzi Úniou a členskými štátmi vrátane posilnenia iniciatív na predchádzanie nezákonnému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru.	podporovať synergie medzi Úniou a členskými štátmi vrátane posilnenia iniciatív na predchádzanie ***nepovoleným vykopávkam a*** nezákonnému obchodovaniu s tovarom kultúrneho charakteru.

Zdôvodnenie

Ničenie archeologických nálezísk z dôvodu nelegálnych vykopávok má nesmierne dôsledky na kultúrne dedičstvo Európy.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 4

Text navrhnutý Komisiou	*Zmena navrhnutá Výborom regiónov*
Koordinácia na vnútroštátnej úrovni	**Koordinácia na úrovni členských štátov**
Každý členský štát vymenuje ***národného*** koordinátora zodpovedného za organizáciu účasti daného členského štátu na Európskom roku. Koordinátor zabezpečuje koordináciu príslušných činností na ***vnútroštátnej*** úrovni.	Každý členský štát vymenuje v ***plnom súlade s právomocami prenesenými na národnú, regionálnu a miestnu úroveň verejnej správy*** koordinátora zodpovedného za organizáciu účasti daného členského štátu na Európskom roku. Koordinátor zabezpečuje koordináciu príslušných činností na vnútroštátnej úrovni.

Zdôvodnenie

Pri vymenovaní koordinátorov členských štátov sa musia riadne zohľadniť federálne štátne štruktúry a úrovne správy nižšie ako celoštátna úroveň.

V Bruseli 12. októbra 2016

Predseda
Európskeho výboru regiónov

Markku MARKKULA